СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ НАРОДНИХ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ | РІК XXXII. | Ч. 180. | Джерзи Сіті, Н. Дж., понеділок, 4. серпня, 1924. | VOL. XXXII. No. 180. Jersey City, N. J., Monday, August 4, 1924. | THREE CENTS

Заповідають, що Американська Федерація Праці підіпре кандидатуру Ла Фоллета на президента.

ЕТЛЕНТИК СИТІ, Н. Дж., 1. серпня. — Нині зачалась тут нарада екзекутивного комітету Американської Федерації Праці над політичною ситуацією у справі недалеких президентських виборів в Злучених Державах.

Газети писали, що деякі провідники Американської Федерації Праці були за явним підпертем кандидатури Ла Фоллета, а про голову організації Гомперса писали, що він проти Ла Фоллета.

Тепер виявляється, що управа організації є за Ла Фоллетом, але проти плянованої ним „третьої партії".

Кажуть, що екзекутива заявиться за Ла Фоллетом, признаючи його особисті заслуги у його програму, але рівночасно стверджуючи, що не має нічого спільного з плянами „третьої партії".

Гомперс заявив, що вісти в газетах, буцімто він проти кандидатури Ла Фоллета, не правдиві. Він за згодою у сій справі внутрі організації і підіпре заяву екзекутиви.

ДЕЙВИС ЛИШАЄ СМИТА.

НЮ ЙОРК, Н. Й., 1. серпня. — З кругів демократичного кандидата Дж. В. Дейвиса повідомляють, що він покинув гадку намовляти губернора стейту Ню Йорк, Алфреда Е. Смита, щоби втрете кандидував сеї осени на дотепершне становище.

Се ,кажуть, тому, що він вже не вірить в побіду Смита, і теж длятого, що новий кандідат міг би пологти і його кандидатурі.

КУЛИДЖ УСПОКОЮЄ БРАЄНА.

ВАШИНГТОН, Д. К., 1. серпня. — Президент Кулидж вислав лист до говернера Небрески, Ч. В. Браєна, в якому заявив, що „мобілізаційний день" який буде 12-го вересня с. р., не спинить праці у фабриках і офісах, бо се буде переважно демонстрація війська і військових організацій.

Кромі того, каже Кулидж, оставлено стейтам і громадам свободу уладити демонстрацію по своїм плянам і вимогам.

ІРЛЯНДІЯ ВІЗУЄ ПАШПОРТИ.

ВАШИНГТОН, Д. К., 1. серпня. — Посольство Ірляндської Вільної Держави зачало нині вперве видавати віза на пашпорти Американцям, що їдуть до Ірляндії.

НА ВАКАЦІЇ ДО ЕВРОПИ.

НЮ ЙОРК, Н. Й., 1. серпня. — Завтра відпливає відси до Европи 7 великих пасажирських кораблів.

Усі мають доволі літників, що ще їдуть на вакації до Европи.

НАПАД НА ХАТУ І ЗДОБУТТЄ ГОРІВОК ЗА $7,500.

НЮ ЙОРК, Н. Й., 1. серпня. — Федеральні прогібіційні агенти напали сьогодня на дім Гуга Гіберта де Фріча, свояка головного судді найвисшого суду Тефта, при 142 Іст 54-ій улиці в Ню Йорку і забрали 95 пачок старих горівок і вин, вартости $7,500.

Агенти дістали воррент від комішенера Бойда напасти на хату Фріча на основі їх записаного зізнання, що бачили, як до Фріча привезено пачку горівок в минулу середу.

Родини Фріча не було дома підчас нападу.

Тепер агенти бояться, чи ті горівки не є ще сперед прогібіції і шукають, чи нема дозволу на них з того часу. Вони бояться, що в суді можуть програти справу.

НЕЩАСТЄ ІЗЗА ПІДЛОЖЕНОГО ОГНЮ.

НЮ ЙОРК, Н. Й., 1. серпня. — Якийсь маняк підложив огонь в домі при 104 Вест 92-ій улиці, а коли огонь розгорівся і счинилась паніка, з 4-ого поверха вискочила жінка священника Д. Д. Вова і убилась на місці. Самий Вов майже згорів на смерть у огні.

Сих двоє осіб огонь був захопив миттю і ратунок для них був спізнений, хотяй огнева сторожа наспіла негайно, як перший алярм.

ЯК БОРОНЯТЬ УБИЙНИКІВ МІЛІОНЕРІВ?

ШИКАГО, Ілл., 1. серпня. — Суд згодився допустити зізнання „умового знавця" дра Вилтема О. Вайта про убийників молодого Франка, Ліополда і Лоба.

Др. Вайт, голова шпиталю для божевільних, сказав, що оба обвинувачені „подвійну особистість". Яко злочинці, каже він, діялди вони як діти, переживаючи схвильования поповнених злочинних дїл немов у сні.

Сим зізнанням противився стейтовий прокуратор Крав, але суд прихилився до домагання оборонця Деррова.

ПРИЙШОВ ДО НЕТ ВОРОГ ІІ.

ШИКАГО, Ілл., 1. серпня. — Панна Лусі Пейдж Гестон, яка осувала проти тютюнову лігу і її провідницю, тяжко захорїла на горяного рака і мусить піддатись операції.

Вона не курила і агітувала проти тютюну, кажучи, що з курення можна дістати горяного рака. Тепер же на диво сама дістала рака і лежить у шпиталї, дожидаючи операції.

З УКРАЇНСЬКОГО Т-ВА ЛІГИ НАЦІЙ.

Дня 5. липня у міністерстві закорд. справ у Парижі (у департаменті для східних справ) прийнято голову зах. українського Т-ва Ліги Націй дра Ол. Марітчака, відпоручника українсько-народньо - трудової партії на VII. Конгрес Міжнародньої Унії Т-ва Ліги Націй у Ліоні, які по довгій розмові вручили там меморіял внесений ними до Ради Ліги Націй у Женеві.

БУРОВІЇ НА УКРАЇНІ.

В краснокутському районі харківської губернії мав місце 24. червня страшний буровій. Він ушкодив 850 будинків, цілковито знищив усю телефонічну і телеграфічну комунікацію. Страти підраховують на 40.000 вол. рублів. Ще сильнійший буровій пронісся в районі Сінельникова на Катеринославщині. Буровій викинув зі шин цілий проїздячий в той час товаровий потяг страти величезні.

ДЕКОЛЬТ В ЦЕРКВІ.

З Мінхен (Баварія) доносять, що кардинал Фаульгабер перервав раптом недільну проповідь, тому що побачив багато пань, яких рамена були зовсім обнажені, а блюзки були глибоко витяті. Кардинал заключив: „Алеж то скандальне, в якім убранню позволяють собі деякі пані входити до божого дому. Мої пані, тут не баль ані гімнастичний попис, тільки богослужба.

ХТО ЛЮБИТЬ АЛЬКОГОЛЬ?

Про людей і не казати це булаби надто довга історія. Але завдяки англійському зоольогові Суттові дізнаємося, що великий нахил до алькоголю мають такі нїжні сотворіння, як... метелики. Ще цікавійше те, що метелики самці, а не жіночого роду. Коли вчений поставив в своїому саді дві бочки: одну з водою а другу зі спіртом — усі дами метелики позлїтались до води, а мужчини до алькоголю.

ДВОЛІТНІ ПОЛІТИЧ. КУРСИ.

Колегія головної управи Політичної Освіти в Харкові затвердила проект пляну про 2 річні політично-освітні курси Метою курсів є підготовка політично освітних робітників із марксівським світоглядом. На курси будуть прийматися не молодші від 19 літ по зложенню вступного іспиту.

ДЕ ЧИТАЮТЬ НАЙБІЛЬШЕ ГАЗЕТ.

Дуже цікаве зіставленне цифр про скількість газет із цифрами населення по найбільших европейських містах, так у Лондоні виходить на 290.000 мешканців один щоденник, у Варшаві один денник виходить на 90.000 мешканців; у Відні один денник приходить на 85.000 мешканців; в Парижі один на 65.000; в Римі один на 90.000; в Бруселі один на 60.000 мешканців. Виходило би, що найбільше газет читають у Бруселі.

На жаль, у цій статистиці не кажуть про наклад газет. Бо можуть бути такі газети, що друкуються в сотнях тисяч примірників і такі, що появляються лише в сотнях примірників.

ГРАД І ТУЧА В ГАЛИЧИНІ.

На цілій північній і середній полосі Галичини буря і град знищили сьогорічний сїянський доробок.

Двацадять сіл північної Скалатщини навістив град та знищив майже весь засїв. Вода залила доля, знищила 6 мостів. Також у бучацькім повіті буря знищила весь доробок з 8 сіл. В одним селі втопився у воді парубок з 4 кіньми. В инших 3 парубків і богато худоби. Шкоди величезні. Над перемиським повітом перейшла градова туча, яка винищила велику частину сьогорічного засїву. Так само знищила буря засїви господарські будинки в Яворівщині та в повіті Рава Руська „Гром. Голос", який пише про се додає: „В богатьох селах народ є в розпуці. А польські адміністраційні власти дбають про все инше лиш не про те, щоби для тих навіщених живловим нещастям околиць виставатися при найменьше о звільнення сьогорічних податків і данини".

НАУКОВА РОБІТНЯ ІВАНА ФРАНКА

перейшла на власність Наукового Тов. ім. Шевченка. Складається вона із слідуючих меблів: бюрка, фотелю, канапи, шафки, шести образів (двох Труща, двох Бешчада і двох друків). Окрім цього дістало Товариство перо Покійного, каламар, мраморний притискач, деревяний бібуляр і фах на листи. По відповідним відчищенні і законсервованні предметів перейде робітня до музею, як дорога памятка по великім Письменнику. В осени запросить Товариство ширші кола Громадянства до Музею, щоби воно могло оглянути уладжену робітню Івана Франка. Запросить також Товариство молодіж. Кошти закупна і відчищення винесуть поверх сто двацять долярів. Товариство надіесь, що почитателі талану великого Мистця зложать цю квоту в можливо короткім часі в канцелярії Товариства (ул. Чарнецького 26, Львів).

РАДЯНСЬКА АРМІЯ.

Радянська армія має 180.000 жовнірів комуністів, національности мадярської, італійської та бельгійської. Ці цифри подає франц. часопис „Міжнародний комуніст". Суми инших національностей у радянській армії не знає.

ПОШЕСТЬ ВБИВСТВ.

У селі Ляшках Мурованих, львівського пов., вбив Андрій Равінчук Михайла Матвійчука в часі бійки. Останніми часами вбивства ширяться щораз більше.

НЕЧУВАНИЙ СКАНДАЛ У КРАКІВСЬКОМУ ПРОЦЕСІ.

Краківський процес у справі відомих, минулорічних кріявих краківських подій багатий у рїжні інциденти, що кидають ярке освітлення на пануючий польський режім. Але один випадок, який трапився в часі того процесу, вирїс до ряду нечуваного скандалу. Історія судівництва мабуть у ніякій країні не похвалиться таким „дивоглядним" фактом.

Оборонець др. Либерман здемаскував підчас понеділкової розправи державного прокурятора — сторожа та оборонця законности польської республики-д-ра Созанського в тому, що він впливав на суддїв присяжних в тому напрямі, щоби розбити розправу. Прокуратор робив це по всякій імовірности у порозумінні з Варшавою, бо для „оброблювання" суддїв присяжних приїхав з Варшави окремий делегат міністерства. Ті чинники бажали на спілку намовити одного суддю присяглого занедужати і таким робом розправу перервати. Прокуратор мав висловитися, що має зложену навіть нову лаву присяглих суддїв „своїх", які напевно всїх обвинувачених при новій розправі засудять. Присяглі судді потвердили обвинувачення піднесені д-ром Лібермаком. Д-ра Созанського заступив інший прокуратор др. Губль.

СМЕРТЬ АНГЛІЙСЬКОГО БАРАБОЛЯНОГО КОРОЛЯ.

В Англії вмер в 83. році життя відомий промисловець і хлібороб Віліям Дейвіс. Свою кар'єру почав він як парубок на фільварку з платнею 12 шілінгів. Невдовзі закупив невеличке бараболяне поле і на бараболї дороблявся щораз більшого маетку, так що тепер його посілість виносить 17.000 акрів. В часі коронації короля Едварда VIII. Дейвіс доставив безплатно бараболї на принятє уладжене для бідних міста Лондону.

ЗАКОНИ БЕЗ КІНЦЯ.

Екзекутива комуніст. партії у радянській Росії видала наказ, що не можна видавати ніяких портретів ні бюстів Леніна без попередньої цензури. Мотив: „небезпєка, що народні маси можуть мати фальшивий погляд про справжній вигляд обличчя Леніна".

За царської та цісарської влади можна було імператорів малювати по вподобі і їх портрети давати до цензури щойно по видрукуванню. Навіть святих вільно рисувати, як хто вміє і нема остраху, щоби їх вигляд вплював погано на релігійні почування віруючих.

ВИЙШЛА З ДРУКУ ВИЙШЛА З ДРУКУ

НОВА ТЕАТРАЛЬНА ШТУКА

МУЖИК ПАНОМ

КОМЕДІЯ В ПЯТИ ДІЯХ

(Переклад з данського М. Ценеевенка).

ЦІНА — — — — — — — — — — — — 25 ЦЕНТІВ

Замовлення слати на адресу:

„SVOBODA", 63 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.

Ляцький терор і середньовічні тортури в Галичині, на Волині і на Білоруси.

БЕРЛІН, 31. липня. — Зовсім достовірні вісти з Польщі повідомляють, що польська влада відновила терор на Західній Україні, а зокрема у Галичині і на Волині, та на Західній Білоруси.

Щодня приходять вісти, що Поляки масово арештують Українців і Білорусинів, котрих підозрівають, що ставляться ворожо до польської „держави".

З тими політичними вязнями, між якими є і женщини та малолітні хлопці і дівчата, польська влада обходиться по звірськи, як жадна інша влада у світі. Увязнених МУЧАТЬ СЕРЕДНЬОВІЧНИМИ ТОРТУРАМИ, щоб вимусити від них зізнання, яких хоче полиція. БЮТЬ ДО КРОВИ І ЛОМЛЯТЬ КОСТИ. Омлілих і непритомних обливають зимною водою, а коли відтак прийдуть до притомности, знову катують у звірський спосіб, поки так замучена жертва у крайній розпуці не підпише таких зізнань, які їй подиктує польська поліція. Описля на основі таких зізнань, вимушених нелюдськими тортурами, польська влада судить і засуджує на дальші тюремні муки ті маси безвинних „винних".

Для виконування таких мук Полякам вистарчає потаємний безіменний донос на Українців або Білорусинів.

ПОВСТАНЦІ НА КУБАНІ.

БЕРЛІН, 1. серпня. — З Росії повідомляють, що на Кубані українські козаки усувають на місцях комуністичних комісарів та організують тайні повстанські гвардії

СТАРИЙ ГЮЗ В ПАРИЖІ.

ПАРИЖ, 1. серпня.— Американський державний секретар Чарлз Евенс Гюз був тут сьогодня у американського амбасадора Геррика і мав довші розмови з президентом Франції Думергом та бувшим президентом Пуанкарем і Мільраном.

Газета Ле Матен пише, що Гюз з тих розмов переконався, що Франція хотяй як прязно ставиться до других аліянтів, не піддасться їх фінансовим магнатам.

ЖОРЕ СПОЧИВАТИ-МЕ В ПАНТЕОНІ.

ПАРИЖ, 1. серпня. — Французька палата послів постановила, щоб тіло убитого тому 10 літ соціялістичного лідера Жана Жореса перенесено до Пантеону, де спочивають тілиці останки найвизначнійших французьких патріотів.

За сим предложенням голосувало 346 послів, а проти 110.

ПРОГРАВ СПІР ЗА ШЛЯХОТСТВО.

ЛОНДОН, 1. серпня. — Відомий будівельний контрактор полковник Паркинсон подарив був Колегії Амбулянсів $15,000 взаміну за приреченне, що колегія вневнае йому шляхотство.

Одначе колегія приречення не виконала і він заскаржив її до суду о зворот гроший. Та суд відкинув скаргу, кажучи, що дар остався даром, а приреченя він не повинен був брати серіозно.

ПАНИ ЗЛОДІЙ.

ГРАЦ, Австрія, 1. серпня. — Баронесу Алісу Конрад фон Конрадсгайм засуджено на 6 місяців вязниці за крадіж перел.

Баронеса зїмліла, як почула присуд.

НІМЦІ ЗВІДУЮТЬ ШВАЙЦАРІЮ.

БАЗЕЛЬ, Швайцарія, 31. липня. — Швайцарське туристичне бюро обчислило, що минулої зими було у Швайцарії 56,500 туристів з Німеччини, а попереднього року звідало Швайцарію лише 9,000 Німців.

„ЗІНОВЄВ" — НА УКРАЇНІ.

ХАРКІВ, Україна, 31. липня. — Большевики перезвали місто Елизаветград на Україні на „Зіновєв", щоб пошанувати імя Зіновєва, голови „комінтерна" (комуністичного інтернаціоналу).

ФАШИСТСЬКІ РЕФОРМИ.

РИМ, 31. липня. — Італійський премієр Муссоліні скликав на завтра засїдание міністерського кабінету, на якому має обговорити справу нових законів про свободу преси і злучення міліції фашістів до державної правильної армії.

СНІГИ І БУРІ В ІТАЛІЇ.

РИМ, 31. липня. — Через цілу Італію перейшла филя не-бувало студени.

Перший раз за людської памяти впали в літі сніги в провінціях Бергамо і Верона.

В других сторонах Італії були великі бурі і градові тучі. Градове каміне знищило збіже на полі. Біля Верчелі град наробив шкоди на полі на 6,000,000 лір.

Скрізь в Італії повені.

РАКОВСЬКИЙ ЛІТАЄ.

МОСКВА, 1. серпня. — Голова російської конференції в Лондоні Крісто Раковський відлетів відси учера літаком до Лондону.

Тут відбув він конференцію із „совнаркомом" про стан англійсько-російських переговорів і разом з комісарами уложив серію нових предложень, які, як кажуть, більше уступчиві для Англії.

Раковський сподівається, що на основі сих нових предложень він зможе одержати для большевиків в Англії позичку з доручення англійського правительства.

Большевицький уряд згодився на домагане Раковського на уступки для англійських власників фабрик і земель в Росії.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:
ПЕРЕДПЛАТА:
Подписна число три цента.

One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00

Foreign and Jersey City Rates. В Джерзи Сіті і заграницю.

One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платить 10 центів. Уваж ніч ей
За оголошення редакція не відповідає.
В Канаді можете висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тип. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.
Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

НЕ МОВЧІМ В КОРИСТЬ ПОЛЬЩІ

Чи „усе мовчить, бо благодействує"?

Чи занадто добре (бодай в порівнанню зі старим краєм) Українцям в Злучених Державах і в Канаді, що мовчать?

Наш старий край під багнетом наїзника. Хвилево узяв його у свої кігті хижий „білий орел" і наші браття навіть не можуть голосом протесту перед світом боронитись. Навіть не позволять Ляхи им вислати заграницю своїх оборонців. Хиба тайком передстануться через „польську" границю закордон, щоб піднести голос протесту проти нової египетської неволі в Европі.

От ЗА МІСЯЦЬ буде збір Ліги Народів у Женеві, в Швайцарії. Збируться представники ПІВ СОТНІ ДЕРЖАВ СВІТА. На сьому зборі Литовці і Німці піднесуть протести проти польської наїзниці. Білорусини, а може і Жиди, пришлють своїх представників, щоб і собі долучитись до протесту проти ляцької середньовічної тюрми народів.

ТІЛЬКИ УКРАЇНЦІВ БУДЕ БРАКУВАТИ...

Чи має бракувати сих, котрих найтяжше скривджено, ограблено з вольности і людських прав?

Чи має бракувати сих, що їх найбільше в ляцькій тюрмі народів, БО АЖ 8 МІЛЮНІВ?

Чи має сей сказати, що ми за 6 літ вже так зробили, що спокійно, без протесту, приняли ляцьке ярмо?

Чи має нас світ приняти за рабів?

Чи не бунтується у Вас кров проти такої думки?

Таж се найбільша була-б прислуга для Польщі, колиб ми тепер мовчали; КОЛИБ МИ ПРОМОВЧАЛИ ЗЛОЧИННИЙ АКТ 14-го БЕРЕЗНЯ М. Р. І ЙОГО НАСЛІДКИ ДЛЯ НАШИХ БРАТІВ ПІД ПОЛЬСЬКОЮ ОКУПАЦІЄЮ!!!

Польща нічого не хоче, тільки нашого мовчання!

Тоді Ліга Народів, яка обовязана занятися справою Галичини, також замовчить і Польща виграє, а наш старий край знову, програє.

Винні будемо ми в Америці і в Канаді, що не дали грошей на висланне УКРАЇНСЬКИХ ДЕЛЕҐАЦІЙ З ЕВРОПИ ДО ЛІҐИ НАРОДІВ. Повинні бути добре дібрані наші делеґації від Галичини, Волині, Холмщини і Полісся, щоби представити неволю нашого народу під Польщею і домагатись охорони від сеї Ліги Народів, котра заявилась за самоозначенням для Галичини.

Але на се треба грошей з Америки і то НЕГАЙНО, бо за чотири тижні вже буде Збір Ліги Народів.

Досі на наш поклик обізвалися Українці лише в трох громадах:

1. — Українська громада в ГЕМТРЕМК, МИШ., прислала до Обеднання на делеґацію $105.

2. — Українська Ліга Горожан В НЮ ЙОРКУ прислала на тусаму ціль $200.

3. — Братство св. Михаїла, від У. Н. Союза, В КОРТИС БЕЙ, МД., прислало на ту ціль $25.

Значить усього разом одержало досі Обеднанне на висилку делеґацій до Женеви $330.00.

Чи за се можна висати й удержати делеґації, інформаційне бюро в Женеві і видання? Сесія потриває яких 6 тижнів. Польща в Женеві буде держати своїх делеґатів, своє бюро і видання, коштом населення Польщі, отже і нападених 8,000,000 Українців. ПОЛЬЩА ВЖИЄ ГРОШИЙ УКРАЇНЦІВ ПРОТИ УКРАЇНЦІВ, а американські і канадійські Українці жалують кілька тисяч долярів на оборону 8,000,000 братів перед сею злочинною Польщею.

Ся справа се наказ совісти українського народу і всі наші громади хочби телеграфічно повинні вислати свої датки до Обеднання, щоб не дати Польщі в Женеві вільної руки проти наших братів і сестер.

Як се скоро станеться, то Обеднанне певно сповнить наложений загалом на нього обовязок.

Хто-ж слідує?

НА ПОЛІТИЧНУ ПРОПАҐАНДУ

З Кортис Бей, Мд., пишуть нам:

Коли ви вичитали в „Свободі", що прийшла пора призадуматися над тим, щоб зложити гроші про вашу справу по широкім світі, то уряд Братства св. Михаїла в Кортис Бей, Мд., від 55 У. Н. С. взяв ту важну справу під розвагу та візвав своїх членів, щоб підперли її матеріяльно. Звісно, що без гроша не може бути мова про ніяку роботу. Члени се зрозуміли і зложили від себе 10 дол., а уряд доложив з братської каси 15 дол. і вислав ту суму до Обеднання у Филадельфії.

Нехай та мала наша жертва буде живим протестом проти диких ляцьких судів, в яких ляцькі розбишаки і фарисеї судять невинних і безборонних наших братів.

Ми раді би з душі цілої нашим браттям допомогти, але на жаль не всі в нашій громаді такої думки. То можна було завважати на послідньому вічу, де було много званих а мало ізбранних. Просто годі зрозуміти, чому то загая в Америці тратить духа, коли наші браття в старому краю ще більш завзято борються проти Ляхів.

УРЯД ВІД. СВ. МИХАЇЛА, ВІД. 55 У. Н. С.

ТІ, ЩО В ОВЕЧІЙ ШКІРІ...

(Лист з Волині).

Православне духовенство Волині, яке ще не так давно творило основу „Союз Русского Народа", і яке всіми засобами задурманювало наше селянство, московською блекотою, тепер нагло зробилося „налоговими" підпяжками будючої Варшави. Церква православна на українських землях під Польщею тяне і нема її силою витягати, бо ті, що називають себе своїми служителями служать не церкві, а польському урядові, як то служили ранійші урядові московському.

Правда, був момент, Діонизій будучи кремяницьким епископом, хилився в бік українського руху й навіть сприяв українізації церкви, але то був тільки момент. Очевидна річ, що до цього в більшій мірі спричинилася присутність у Кремянці відомого знавця церковної історії і права проф. Біднова, а також невсипуща праця проф. Огієнка, яка „удостоювалася" навіть благословенства Діонизія...

Як не було, а всеж таки той момент спричинився до того, що автокефістність Діонизія, зростала з дня на день і народ починав вже уважати його своїм „пастирем", а підчас його „Просвіти" впорядкували урочисті зустрічі. Це починало творити ту силу, яка не на жарт лякала Поляків і з якою всіми силами боровся тодішний голова православної церкви у Польщі — митрополит Юрій.

Ренеґатська акція Юрія скінчилася з „легкої руки" архим. Змарагда (Латишенка), який в осени 1921 р. зявився у нього на духовну бесіду" і двома вистрілами з револьвера положив його трупом.

Місце Юрія зайняв Дионізій і від нього перейняв усі засоби урядування. Вже з перших днів цього „урядування" Діонизій заходився з автокефалією яку ніхто з православних не міг згодитися вже тільки через те, що на скільки автокефальна церква є вільною в своїй державі настільки вона є невільною в чужій державі.

Скликаний Дионізієм „Собор православних епископів" скінчився тим, що трьох епископів було викинуто за межі Польщі, а їх місця обсаджено спеціяльно висвяченим Дионізієм, новими епископами, З них то створився у Варшаві „Синод", який став заводити свою „автокефалію"...

При допомозі цього „Синоду", Дионизій здобув у польського уряду повну „прихильність", яка полягає в тім, що коли Поляки нищать православні церкви, то ві розсилає від своєї канцелярії „спеціяльні" обіжники по консисторіях, в яких радить духовенству „вистерігатися" всяких розрухів і не допускати, коло церков ніяких зборів (очевидно посольських віч), а в разі потреби звертатися до „сьродкюф безпеченьства", сіріч — поліції...

Делеґації громад, у яких насильно відбиралися, або замикалися церкви, Дионизій завше відсилав з нічим, при чиму їх обманював, що „все буде добре". або заспокоював „сьродкамі безпеченьства". Таким чином протягом двох літ дипломатії Дионизія листа в якому крок за кроком постеряли всю його злочинну діяльність і віддали основній критиці.

Лист остільки характерний, що підлав майже загальний конфіскат і коли став відомий народові, так тільки у формі соймової інтерпеляції. Це свого роду маніфест українського православного народу, який знайшов підтримку всіх „мешанців народових" бо помимо Українського соймового клюбу, підписали його посли й сенатори клюбу білоруського і єдиним єдині представники від російського населення в Польщі — член сойму — Сребрянков і член сенату — Косперович Русского Народа", якими й послугується у своїх зносинах з московським патріярхом Тихоном та „стовпами православія" в Югославії — архиепископами Антоніем та Евлогієм. Обидва ці „стовпи" запекші вороги всього польського, отверто нехтують ним, але будучи глибокого переконання, що незабаром стане „Единая і неделимая" вважають його працю корисною настільки, наскільки вона зможе зберегти цілість „єдиної русскої семьи".

„Сліди ці зберігаються тепер у православних монастирях, які ще не зачинені, або в польських дефензивах, які саме процвітають. „Духовним кормом" цих сил є — видаваний Дионізієм у Варшаві тижневик: „Воскресное чтение", в якому головним літературним співробітником є відомий бульварно-криміяльний „писатель" Брешко Брешковський.

Офіційним органом Дионізія є — „Церковния Відомости", в яких друкуються виїмки зі „спеціяльних" обіжників по консисторіях, про які я вже зга дував...

В „праці" своїй Дионізій ніколи не вважав потрібним скликати якіб то не було „собори", чи „соборчики" і навіть тоді, коли від нього жадали цього представники народу — посли до сойму та сенату. він усе хитро мудро викручувався, або збував мовчанкою.

Однак, усе має свій кінець і очевидно такий кінець прийшов і Дионизові. В своїм послушенстві польському урядови він зайшов так далеко, що вирішив в православній церкві

Скликавши свій „Синод", постановив змінити старий стиль на „новий", у той спосіб, що відразу скоротив аж на 13 днів річней круг православних служб Божих. Єдиний мотивом цього було те, що ніби — то це подиктувалося „містними економическими причинами"... Для початку Дионизій зміни час святкування всіх нерухомих свят і розіслав обіжники, щоби з червня все було по новому, себто, щоби православні не сміли святкувати инакше, як разом із Поляками. Зрозуміло що це викликало серед сільського духовенства й народу справжню бурю обурення, бо такого не сподівалися навіть найбільші його прихильники. Однак обурення ще не все, що стрінуло „нові реформи" православної церкви. Селянські маси захвилювалися й голосно заговорили про зраду митрополита і посилаючи до його делеґацію за делеґацією зі самого священства, категорично домагаються його уступлення, або зміни всієї своєї дотеперішньої „акції". Як на факт витривалости вказують на гр.-кат. церков в Галичині, яка всіми способами і силами боронться перед насильною латинізацією і свято береже встановлені звичаї. Дионизій, як і все — ні це, ні те, а „сьродкі безпеченьства" все заворушилися.

Ясно, що посли до сойму й сенату, яко народні представники не могли бути спокійними і 12-го червня вслали до митрополита Дионизія листа в якому крок за кроком постеряли всю його злочинну діяльність і віддали основній критиці.

Лист остільки характерний, що підлав майже загальний конфіскат і коли став відомий народові, так тільки у формі соймової інтерпеляції. Це свого роду маніфест українського православного народу, який знайшов підтримку всіх „мешанців народових" бо помимо Українського соймового клюбу, підписали його посли й сенатори клюбу білоруського і єдиним єдині представники від російського населення в Польщі — член сойму — Сребрянков і член сенату — Косперович

себто ті на кого весь час Дионізій опирався.

Говорячи про те, що до такого становища не опускалася торіще ні одна церква навіть у старій царській Росії, автори листа кажуть: — Ясно кому, що в теперішних умовах політичного життя нашого народу зєднання днів православних і католицьких свят може й дасть декому певну матеріяльну вигоду, затеж буде першим кроком до релігійного і національного підпорядкування православних Українців, білорусів Росіяни, католикам Поляками, буде це одною з найбільших небезпек, перед якими наш народ протягом своєї довгої і многострадальної історії завсіди завзято боронився. З особна ця небезпека грозить нам у цих частинах нашої землі української, де наш народ близько стикається з чужобірною й чужомовною католицькою стихією, а саме П на Холмщині і Підляшу".

Далі, кажучи митрополитові про злочинність його „акції", яка повстає з польських урядових джерел, якім він не є в силі пятивитися, і не хоче противитися, автори листа зазначують:

„В цей трудний час, що переживає наш народ, на архиєрейських катедрах повинні сміливі пастирі а не страхополохи, вірни слуги своєї церкви, а не наймити віддані своїй вірі і ідеї, а не дрібні кариеристи, що бояться пискнути перед начальником департаменту, чи воєводою, щоби часом не позбавлено було їх усіх вигод архиєрейського життя. Навіть простий наш народ, який відчуває головну ціль зміни календаря із жахом дивиться на те до чого прикладають рук православні архиєрей. Він уважає це початком унії, але не тої унії про яку й наша церков молиться ся „о возединенії святих Божиж церко", а унії гіршого сорта, — унії, що має на меті його полонізацію. Впровадженне вами календарне новаторство розходиться із суто народніми звичаями й обрядовими, що надає православній релігії високопоетичний кольорит і служить міцною підвалиною тривкости й самого православія. Коли сільські священники викоңують ваш наказ, неохоче й несміливо почали вже народ знакомити із новим стилем, то народ чувши про те, що Спаса прийдеться святкувати на два тиждні раньше, питається: „Щож будемо святити на Спаса? Яблука й грушки, які ще тоді-не дозрюють, вінки збіжа, які ще стоятиме не вижате на полі, чи молоденьку картоплю?"... Отже перехід святкування православних свят на новий стиль уже вбиває народній віками вироблений обряд, уже викреслює одну з признак його народної особливости. Для народа українського ця зміна приносить шкоду, тим більше, що викопує ще більшу яму між двома його частинами Чправославною й уніятською.

„При більшій сміливости та опертю на народ ви, владико і державі польській, якої конституція та міжнародні трактати забезпечують цілковиту волю віри та вільне виконання церковних практик, а значить і святкування свят по приписам православної церкви, могли-би були цілком незалежними від впливу уряду в сфері своєї релігії, як незалежна є тут церква не тільки католицька, але й жидівська. Але занична боятися та служити світській владі, унаслідувана з часів царського режиму, зробила з вас рабів і польської конституційної влади, ви покірливо чинете її волю, виконуете її накази, в суперечності часом і власним переконанням, в суперечності бажанням усіх православних людей. В постанові про перехідний новий стиль Собор Єпископів, між иншими додає: „О сем постановленіи св. Синода довести до сведенія и Високаго Правительства Польской Республики — на предмет подлежащих разпоряжений в порядок, упубликования сего постановленія и установленія за ним гражданско-государственной значимости". Отже ви і в даному разі, не вірячи в свій духовний авторитет, шукаете допомоги в розпорядженнях світської влади. Влада ця, звичайно, свою допомогу вам дасть. У XVI. ст., підчас боротьби за календар, влада в богатьох місцях замикала церкви й не позволяла в них давочняти в святочні дні по старому стилю. Щось подібне буде влада застосовувати й тепер, або політика. Діонизій з дня 14 червня 1924 р. приведеться до того, що вислані листа і жадають від митрополита покинути паству і піти на покой.

„Єдиною вищою церковною уставодавчою владою зібрані цей собор, зложений з мирян, ся жадають негайно його скликання. Тільки Собор компетентний змінити старий стиль на новий, як рівнож вирішити і инші церковні питання, а не Синод Єпископів".

Анальогічні резолюції надходять з усіх кінців Волині, Полісся та Підляшя.

Ясно — розпочинається боротьба і скінчиться вона не инакше, як компромітацією тих, що її викликали.

1924 р., 10. липня., м. Львів.

К. Лаврінович.

КОМІТЕТ ПОМОЧІ БУДОВИ ЧИТАЛЬНІ В РОЛЕВІ.

Д. Іван Ватраль, мешкаючий під числом 817 Норт 8-ма вулиця у Филадельфії одержав зі свойого рідного села, Ролева письмо з просьбою о допомогу в справі будови в сім селі дому читальні „Просвіти". В селі основано кооперативу і заряд кооперативи звернувся за посередництвом згаданого д. до всіх односільчан з Ролева, переживаючих тепер в Америці — а є їх много не тільки у Филадельфії але таксамо много в Десладж, Мо., щоб вони зволили зложити по кілька долярів на ціль будови дому Просвіти" в селі.

За уряд кооперативи в селі Ролеві підписалися: Михайло Дуб, Николай Заяць, Николай Янів, Петро Ватраль, Іван Волошин, Михайло Янів; за уряд читальні „Просвіти" підписані: Николай Заяць, Дмитро Андійовський і Павло Викликач. Місцевий учитель, який виховав вже кілька поколінь патріотів у селі, д. Михайло Дуб при кінци сеї просьби таксамо долучив своїх кілька горячих слів до бувших своїх учеників, щоб вони не забували за своє рідне село і допомогли йому в в цім висококультурнім ділі.

У Филадельфії з односільчан Ролева завязався комітет, в якого склад входять д. Іван Ватраль, Н. Парапчак і Іван Паньків і сей комітет до сеї пори зібрав суму 35.00 дол. Всякі жертви від односільчан з Ролева просить висилати на подану адресу.

НОВІ ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОЇ АКАДЕМІЇ НАУК В КИЇВІ.

Дня 23. червня с. р. вибрано чотирох дійсних членів Академії на членів заслужених а саме: проф. Сляра Брока з Христіянії, проф. М. А. Мейе з Парижа, проф. Юрія Поліву з Праги і проф. Кирила Студинського зі Львова. Всі чотирі кандидати перейшли одноголосно у відділі і на спільним засіданні. Пропонував усіх чотирох кандидатів проф. Мих. Грушевський. Раньше вибрано дійсним членом Академії заслуженого етнографа п. Володимира Гнатюка зі Львова.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ.

Г. Д. Ньюарк, Н. Дж. „Свобода" не помішує нічого, що доторкаться виключно церковних справ. У вашій громаді є справи можливо до абсолютного управління української еврархії.

Матвій Костишин.

ХТО ОБТРЕ СЛЬОЗИ.

Думи мої думи! чому рвете серце?
Чаруєте душу, хоч веселий світ...
Де подінусь з вами на чужім розпутю?
Не рвідайте, думи, серденьк дане рвіть.

Бо з вами пропали літа молодії,
Немов під волою укрались вони,
А я вигладаю у чужій країні,
Чи еще хоч в гості вернуться вони.

Не вернуть у гості! Не вернуть ніколи!
Немов сиротята обідрані-діти
Попід чужі тини ласки не знайшли.

Думи, мої сльози! Гіркії ви на світі!
Чи з вами на хвилю розійдусь коли?
Ніколи! Лиш вірно за цей кривдливий
При ній ви родились, для неї зросли.

Плачте, чорні думи! Плачте без упину!
Так довго, дак матір, скута в ярмі,
Дак брати в кайданах чужі нами орють,
Дак борші за волю сидять у тюрмі.

Плачте! Я за вами навпаки заплачу.
Нехай злються сльози, бо край люблю
І не завагаюсь, як у бій заключать,
За святу ідею, за вільний устрій.

Під погодами! Там де ви родились
Не жаль мені буде, як сконаю там.
Сховають при своїх; та все буду чути,
Як реве та стогне Дніпро-дідуган.

Зареве, застогне, там заграє море,
З рана соловейчик сумно заспіва,
Щоб спізнані очі спокійно заснули;
Чайка закличе, зашумить трава.

Там заснеся легко на рідній землиці,
Коли кров обмие поповинний блуд
І відчинить брами до волі-свободи,
Хоч життем за волю посвятиться труд.

Зійде сонце волі і обітре сльози,
Свобода журлива серце звеселить,
Щезнуть чорні думи, радість запанує
І журливе серце спокійно присніть.

Джемейка, 24. липня, 1924.

ТАЄМНЕ ПІДЗЕМЛЯ.

Таємне підземля відкрито в Будапешті в наслідок великих сьогорічних злив. Воно находиться коло твердині Офе і т. зв. старої палати і має походити ще за часів турецьких; як учені догадуються воно мало вести до гарему, одначе поки що не найдено його виходу.

ДУМКИ

Наші селяни, на степовій Україні, знали здавна, як радити собі проти посухи й недороду, які періодично навіщали їх сторону. Вони мали по селах громадські шпихлірі, де переховувалося тільки збіжа, що вистарчало, аби пригодувати населення хоч два або й три роки у лихий час. Навіть під час світової війни не посмів царський уряд рушити тих складів збіжа, бо знав, що це однозначить ратунок для народу в голодний рік.

Доперва московські большевики вирабували силою ці охоронні шпихлірі, а крім того ще й забрали останки поживи і мало не всю худобу із приватних газдівств, засуджуючи в той спосіб близько десять мілюнів українських селян на страшну смерть від голоду.

Нема на світі таких мук, щоби належно покарати московських душогубів за їх пляново вимореннє голодом українських хліборобів.

•

Хто чув колинебудь в минувшині за голод на Україні? Навіть царі не уміли придумати такого чортівського способу на знищенне українського народу. Придумали його аж ті, що голосили й голосять, буцім то вони спасителі бідноти й чорноробів. Доперва вони, ті червоні чортяки, те неробське шумовиння світа, зуміли виробити пекольний план, як вигубити трудове племя українських земельних робітників.

•

Засипують піском очи — своєю ослабленою українізацією. Як той кацап у казці, що з гарними словами прийшов до хати, а ножаку за пазухою тримав, щоб нею вирізати цілу сімю. Оттак й вони, ті червоні різуни московські, манять несвідомих українською мовою, на те, щоб тим лекше встромити ніж у саме серце української нації.

•

Уже тепер підготовляють світ до вістки про нову масакру наших мілюнів. Заповідають неврожай. Повторяться страшні сцени перед двох років. Впадуть від голоду нові області. Тисячі сіл опустіє, вимерені московськими тиранами. Мілюни Українців піде в землю, щоби зробити ширше місце для московсько-жидівських кольоністів.

•

Манять нас платні гайдуки, що галицьких Українців спасе радянська влада — тасама, що є передною сторожию для московської дичі. Тісамі, що вели і ведуть московських грабіжників на українську землю, тесаме кодло, що бере повну участь в пляновім вбиванню українського народу, ця ворожа чужнина і свої Юди, що віддали найкращу й найважніщу українську територію на кольонію Жидам і світовій голоті — це мають, бути спасителі Галичини?!!

•

Ми вели завзяту борбу із нашими „старорусскими" москвофілами. Ми прозивали їх відступниками, зрадниками, всіляки прізвищами — за те, що любили старе письмо та що надіялися на білого царя", що визволить нас спід ляцького ярма. А як назвати тих, що бачуть усі страхіття: муки, розстріли, смерть від голоду, перетрофлячи невдоволений нарід проти Жидів, так нині тровлять нас проти Ляхів, щоб ми не чули і не виділи, що новочасні царі виробляють на Україні.

•

Відвічний нам ворог Лях, але у ньому нема сили, щоб убити наш народ. Україна провчила розуму Ляхів у минувшині і ще провчить — у слушний час. А ле коли не добудемо між собою енергії і злуки усіх українських сил проти московських варварів, то за короткий час Москалі виточать із нас уся живу кров.

Подбаймо завчасу, щоби знав світ, перед якою грозою стоїмо. Своїх же зрадників здавім так, щоб й не прослизнувся наверхи їх гнилий подух.

Чуй-Дух.

ЗАБОБОНИ В АРАБІВ.

Араби вірять, що деальоес є біля хати, тоді хата безпечна перед пожежою. Тому в кождій арабській хаті є на даху або на стовпі ця ростина. Проти злих очей помогає „долоня" (подібно, як старинні Греки, Римляне, сьогодняшні Неаполітанці). Тому фелях, як побілить хату, мачає руку в ведрі з чорною фарбою і відбиває чорну долоню на стіні або дверях. Тоді хата забезпеченна перед злими очима, чарівницями і перед цікавими. Як талізман носять в Італії коралі роздалужені в формі долоні, але лише з малим і великим пальцем. Инші пальці не потрібні. Дотик до зеліза — вірять у Франції й Італії — є добрим засобом проти лихих очей. В Єгипті викликають попросту слово „гадіб" (зелізо), коли бояться лихих чарів.

—o—

Чи Ви є передплатником „СВОБОДИ"?

КОЛИ ЩЕ СЕЇ ЧАСОПИСИ НЕ ПЕРЕДПЛАЧУЄТЕ, ТО ЗАЧНІТЬ ПЕРЕДПЛАЧУВАТИ ІЇ СЕРЕЧАС.

„СВОБОДА" є найбільшою зі всіх українських часописів в цілім і старім краю.

„СВОБОДА" виходить кождого дня в availно неділі і свят.

„СВОБОДА" подає цікаві новини дотичучі цілого світа.

„СВОБОДА" також подає найсолідніші відомости з товариства і поміж і старім краю.

Передплата виносить в Злучених Державах:

На рік $7.00
На пів року $3.70
На три місяці ..... $ 2.00

В Джерзи Сіті і залежностях:

На рік $10.00
На пів року ..... $ 5.00
На три місяці ..... $ 2.75

Звертаєть увагу, що на кредит ніхому не висилається часопись.

Гроші належить висилати вразі в виложенням на почтовий або експресовий моні-ордер або в реджистрованім листі на адресу:

„SVOBODA", 83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.

ДРУКАРНЯ

У. Н. СОЮЗА „СВОБОДА"

виконує старанно, дешево і на час всякі друкарські роботи як:

СТАТУТИ, ПРОГРАМИ І ТІКЕТИ НА КОНЦЕРТИ, ПРЕДСТАВЛЕННЯ, ПІКНІКИ І БАЛІ, ЯК ТАКОЖ КОВЕРТИ І ЛИСТОВІ ПАПЕРИ ДЛЯ БРАТСТВ, ТОВАРИСТВ І СЕСТРИЦЬ.

Проситься всі відділи У. Н. Союза удаватися зі всякими замовленнями до своєї власної друкарні на адресу:

„SVOBODA", 83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.

ЧИТАЙТЕ УКРАТНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЄ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — СЕ СИЛА. — ПИШІТЬ ПО НАЙНОВІЙШИЙ ЦІННИК КНИЖОК.

„SVOBODA", 83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.

Кольоман Міксат.

ДУХ У ЛЮБОВНІЙ.

(з мадярського).

(Б)

Але ніч пройшла без пригод. Не приключилося й ніщо найменшого.

Як то тяжко було нині дідатися світанку. Як довго блестіли пудні зорі на небі! Повволи, мабуть вагаючись нарешті настав світанок. І глухо почали озиватись дзвони із вежей.

То був знак, що тепер виходили з курії урядові особи.

Попереду два зоруженні вояки промощували серед товпи дорогу, потім ішли чотири робітники з рискалями. Попепо його правому боці пароx, а за ними церковний слуга. Вкінці два цигани тягнули старий візок. На ньому мали завести тіло до костиря, довкола котрого станули кількома рядами жовніри-кінноти.

Як прийшли на цвинтар, витягнули робітники насамперед хрест а потім почали свою роботу. Кілька рискалів і покалалась труна темно-горіхової краски, зовсім не ушкоджена. Таж труна спочивала в землі щойно девять тижнів.

— Відчиніть віко, грабарі, — приказав губернатор.

І голови всіх витягнулися цікаво. Старий чоловік ударив у трьох-чотирьох місцях молотком у запущене залізо, аж вкінці з лоскотом відскочило віко.

— Ах, ох, — неслося помоном із уст переляканих, а ті що стояли бливше говорили тим що були дальше, і так летіла вістка густими рядами аж у гору на головну площу.

— Ах, ох, він е у середині!

Каспарик дійсно лежав спокійно і неповорушно між своїми чотирма дошками, начеб спав лише. Мав на собі чорвоний колпак, синій жупан і жовті чоботи, так як похоронено його. Навіть його лице було майже зовсім свіже.

Губернатор сказав рівнодушно:

— То безсумніву його тіло, Приглянеться йому, мої равно ве і стверднть це урядово.

оглядали нові підошви чобіт.

— Не поваляні, не сходжені.

— Годі зрозуміти.

— Дивно,— запримітив Павловський — він потовстів.

— Я не сказавби, — запримітив Сальговізе.

— Щож ви сліпі? Таж він дістав майже подвійне підборіддя. Він майже в двоє погробів.

Ще раз оглядали його й признавали правду Павловському, бо він був розумний, досвідчений чоловік. Тепер кожен бачив, що Каспарик по смерти погрубів. І ця вістка понеслась на головну площу а збільшувалась наче лявіна.

Там говорили вже про жмуток волосся, яке мерлець держав у руці замість хреста.

—Що мою бороду? — кричав старостів гайдук мов скажений — ну, пожди, чортів сину!

І мерщій почав переговорювати з міським довбушем, що він замість його підпалить костир. Довбуш згодився радо на те.

Тепер пронісся гамір із далека. Вуличні хлопці почали кричати „ура". Наблизився візок із домовиною, у супроводі двох жовнірів. І урядовці зайняли місця проти костира.

Кат із Кошиць, що прибув тогсамої ночи, стояв у кармазиново-червоному, вбрані готовий до діла. Ждав приказів губернатора. Цей дав йому знак.

— Візьміть тіло і зробіть із ним згідно з нашими приказами.

Труну поставили на вершку костира. Гайдук підпалив. Небувале видовище прикувало увагу всіх, нестружені язики замовкли. Запанувала глибока тишина. Лише полумя лизало синіми язичками, спочатку тихо прискаючи, опісля кроваво червоними, з лоскотом і шумом обнімало сухе дерево.

Коли яке долішне поліно перегоріло й падало, ціла будівля хиталася і з лоскотом западалася все низше. Страшна домовина на вершку хиталася і ворушилась, начеб хотіла вискочити. Вкінці полумінь, підогнана вітром, почала жалібно пожерати труну. Страшно було глядіти. Жевріючі поліна світилися якось так страшно, а безчисленні іскри скакали наче огнисті погляди. Лише дим ніся спокійно на висоту домів, ба на висоту вежі. У вікнах вежі сиділи голуби і начеж нараджувалися, що то ці кращі божі сотворіння сьогодня там на долі таке розумне задумували, що зібралися так численно.

— Тепер він горить уже! — викликнула з тріюмфом товпа. Дійсно гарний синій дим перемінився у брудний жовто-бурий. Розносся неприємний запах товщу, чути було як скверчало горіюче тіло. Дошки труни розійшлися і розлетілися, в одну мить зіла їх полумінь. Дехто казав, що бачив іще Каспарикову голову, инший ногу або червоний колпак. Уява робить богато. Так як воно там не було, тепер усе скінчилося. Огонь не мав вже більше поживи і костир розлетівся.

Губернатор підвівся і сказав вдоволено:

— Ну, так ми вже полагодили з ним і позбулися його.

Але в цій хвилині счинилась страшна метушня, роздалися гнівеніа окліки. Богато людей показували на прокуратора, стодолу.

Поглянув туди і губернатор побілів наче стіна.

А там між иншими цікавими сидів Михайло Каспарик у синьому дольмані, червоному колпаку і жовтих чоботах і вишкрівши зуби приглядався своєму власному спаленню.

Губернатор прискочив до одного зі зоружених людей та скрикнув:

— Стріляй у нього!

Але цей налякався так, що захитався і мушкет дріжав у його руці.

— Давай сюди, ти роззяво, — крикнув губернатор. Вирвав йому мушкет із руки і вистрілив.

— Він поцілений! — пронеслись окліки з близька і з далека. Можна було бачити, а принайменше здавалося так, що Каспарик начеб неживо упав на кривлі. Та могло теж бути, що він зіскочив на долину наче кітка. Все те сталося протягом одної хвилини. Ще хвиля і він пропав у саді по другому боці дому. Небарон після цього бачили його люде на власні очи далеко відсіля, як чвалав найдальшою дорогою на білому коні. Ліва нога отікала кровю. Також на кріжі було слід, де він опустився, — кровава пляма.

— Козанеичева куля безсумніву поцідила його ногу — говорив один — то що з цього шкода лише пороху. Бо колиб його прошило істо куль, то ми останемо при цьому, де ми є тепер.

— Навіщо здалося палити його?— фільозофував инший.

— На нічо. Хто голить вовка, тратить лише воду й мидо, так і ми втратили час і гроші, а Каспарик остався.

Та одна користь була таки з цього. Тепер знали, що він не був духом, тінню, привидом, бо текла кров, коли це не сталося хіба при помочі чарів.

Всетаки запанувало пригноблення у місті. Козанович спішними післанцями послав звіт кородеві про цілу справу такими словами: „Ми боролися з дивами природи, ваша Величність, але ми зістали побіджені".

Мешканці ремствували на магістрат, що велів спалити Каспарикове тіло, бо тепер він напевно страшно буде мститися. А він зявлявся і зникав так таємничо, як передше і поширював фалшиві гроші не лише в місті, але також і в подальших селах. Купував то коні то корови, але понайбільше обманював несвідомих мужиків, попросту міняючи у них гроші. З околиці приносили фалшиві гроші Козаневичеви до Любовної. Він на своє нещастя вже нічо не в силі був вдіяти в цій справі.

У цій безрадности прийшов до губернатора Павловський та сказав:

— Я на Каспарика маю ще один спосіб.

— Я вже не маю нікакого, — зітхнув Козанович. — Ну, що ви думаєте?

— Як собака якусить, то рану лічиться волоссям собаки.

— То стара приповідка. Що ви цим хочете сказати?

— Чари муситься прогоняти при помочі чарівниць.

— То вже можливо, — сказав Козанович розсіяно.

— Коло шарошського замку — говорив Павловський дальше — жие у невеличкій хатині жінка Пірітій. Вона знаменито розуміється на чарах. Я, пане губернатор, думаю, вона могла би поміняти нам.

— Так пійдітьже до неї.

Павловський цього лише ждав. Слідуючого дня негайно вибрався з паном Гертеем у дорогу до хатини в лісі. Там жила ця стара жінка з гарненькою внучкою Рожечкою.

Бабуся стояла біля дверий і озвалася до них приязно:

— Приходите саме в пору. Я якраз печу для вас паляницю. Перекусите дещо діти. Для капітана Христофа ще вистарчить, ви старші.

Оба любовницькі горожане видивилися здививано.

— Я знала, що ви прийдете, бо кітка лежала впоперек на порозі.

— Маємо з вами говорити щось.

— Знаю, діти, знаю. Ходять но сюди де сходяться три перемінені зілля"): Ви шукаєте

— Коли те все знаєш, то ми вже не потребуємо говорити тобі.

— То правда. Ви ради би, щоби Каспарик більше не зявлявся, коли спаленя не придалося наніщо.

— Так воно. А коли ти нам даш добру раду, то зуміємо відвдячитися.

— Сто талярів можете дати моїй внучці і дві гарні корови з міської череди, коли вона виходитиме замуж.

—

*) До стола: вино з винної лози, паляниця зі зібжя в скотерть із льону. мясо з Каспарякової справі.

— Добре.

Тепер бабуся запалила в залізній оковороді над огнищем щось ніби спірт. Синя полумінь палахкотіла високо у гору, а бабуся бормотіла над цим якісь слова. Потім знову сіла при столі коло гостей.

— Так, послухайте, діточки: Коли хочете, щоби Каспарик більше не вертав з тамтого світа, то насамперед муситє усунути причину цього. Коли не хочете мати птиці під кривлею, то треба знищити її гніздо. Так каже мій опікун, чорт Лібаль, якого я саме запросила була у полумя. До кого ходить Каспарик? До своєї жінки. Тому муситє її прогнати.

— Цю гарну жінку? — спитав загикуючись пан Гертей.

Тисячу морщин на лиці старої почали бігати — начеб їх гонив хтось — одна сюди инша туди, коли вона говорила:

— Що ти знаеш, дитинко, чи вона гарна. Треба бачити кожню жінку, коли вона встає рано.

— Алеж вона невинна,— відповів сенатор.

— Що ти знаеш? Я кажу, спекайтеся насамперед цієї жінки, тоді я вже Каспарика візьму на себе. Зрозуміли? Тепер можете йти.

Павловський притакнув головою й пійшов. Про цю важну новину негайно повідомлено губернатора: що коли птиця не має більше вертати під крівлю, треба конче знищити гніздо. Тому треба прогнати жінку.

Але Козанович не хотів видавати оконечного рішення.

— Гм, тут щось скривається. Коли я вернуся, роздумаємо над цим.

Задумав їхати до короля.

В королівській жадьні стрінувся з комендантом поліції Новоградським.

— Добрийдень, приятелю, — викликнув цей весело, — Якжеж далеко поступили ми в справі любовницьких фальшивих грошій, приятелю? Чи вин розвідалися щось приятелю.

Козанович похитав головою.

— Гроші ці не чекано у нас.

— Так? — сказав комендант невдоволено — то може бути уже непріємне для тебе, бо гроші є тут, нема лише сліду, відкіля вони прийшли.

— Цебто...

— Я знаю, то цей дух, самособою ця примара, — перервав він глумливо осміхаючись вже не додав „приятелю".

— Воно лише на стільки належить до речі, — відповів Козанович — що він за життя чорна бочку золота. В бочці то всій правдоподібности, були фальшиві гроші. Це підозріння хочу тепер зясувати коли тебе дійсно не зашкодили боби, згаданого Черницького зідати під догляд поліції.

Тепер граф Новоградський опустив уже й „ти" і почав приємним собі гаркавим то-

(Дальше буде).

ЯКІВ КОРНАТ

102 EAST 7TH STREET, NEW YORK, N. Y.

Between First Ave. and Ave A

ОДИНОКИЙ УКРАЇНСЬКИЙ СКЛЕП БІЛЯ

(LADIES & GENTS FURNISHING)

МОЯ ПЕРША ВИПРОДАЖ (SALE!) — ½ ЦІНИ ВЕСЬ ТОВАР!

Для женщин: різного рода панчохи, сапс, брасіери, вілейс, поясники, хатні дрес і т. д. Для мущин: різного рода сорочки мовлені і вшивочні, лінії; всякого рода спідне білля, краватки і т. д. Також всякі ноші для дітей. — Рівнож обруси на стіл, малі на лізка, простирала, ручники і т. д.

Пошо ходити по чужих Вам ворожих людях, коли можете дістати з свого України добрий і тапий товар. Зрозуміло раз нам нарідний клич, що Свій до свого!

ЯКІВ КОРНАТ, властитель.

ФАРМИ!

ФАРМА 300 акрів, 157 засіяних, 40 грубого ліса, ріка, великий сад, дім з 10 кімнат, всі уміщення, 8 инших будинків, вся фармерська машинерія, трактор, авто, 26 коров, 14 яличок, бик 4 коні, стадо курей, 2 газолінові інжаї; продаєся по причині старости власника. Ціна $12,500, готівкою $5,000.

Фарма 118 акрів, 76 засіяно, решта ліс і пасовиско, сад, дім з 10 кімнат, 6 инших будинків, 8 коров, 2 коні, 350 курей, 400 курчат, 4 яличок, фармерська машинерія. Ціна $4,800, готівкою $2,000. **PILANOWSKY, 10334 St. Marks Ave. New York City.**

ФАРМА, положена пів милі від головної міста, високих шкіл і церков, 300 акрів, 135 акрів пільної орної землі, решта грубий ліс і пасовиско, велика гумна, фарми, великий овочевий сад, новий дім з 12 кімнат, вода і світло в домі, велика стодола, сайло і инших других забудовань, 25 коровиць, бугай, 3 яличок, 4 коні, 400 курий, 25 индиків, гуси, качки, два газолінові інжаї, молотілка і всяка потрібна машинерія, молоко продається по 12 центів за кварту, доход $700 місячно. Ціна $17,000, готівкою $6,000, решта банковий морґеч.

Фарма 22 акрів, сад, дім з 8 кімнат, стодола, курники, 2 корови, кінь, 50 курий, всі машини, близько міста. Ціна $3,200, готівкою $1,600. 50—

M. PISARKO,
116 E. 7th St., New York City

НА ПРОДАЖ фарма 50 акрів, 3 акри ліса, земля добра, дім з 12 кімнат з инвентар і знаряди, 5 миль від міста Ром. По близші інформації пишіть до: **R. JENNY, R. F. D. 1, Rome, N. Y.** 178-81

ВЕЛИКИЙ ВИБІР ФАРМ БЛИЗЬКО НЬЮ ЙОРКУ.

Фарма 103 акрів, дім з 16 кімнат, вода, газ, ванна, 8 инших будинків, 18 коров, 7 яличок, 2 коні, 8 безрог, 500 курий, фарма обсіяна житом, пшеницею, кукурудзою, картофлями та ярівою. Фарма мусить бути продана по причині слабости. Ціна лишень $7.000, готівкою $2.500, решта на легкі сплати 178-80

Фарма мала але добра, 19 акрів, дім з 7 кімнат, при цементованій дорозі, гарний сад, 3 акри ліса, 2 корови, 1 кінь, 400 курий, близько міста, школа при фармі. Ціна $4.000, готівкою $2.000 решта на легкі сплати.

Фарма 31½ акра, близько міста, дім з 4 кімнат, добра земля. Ціна $900, готівкою $400, решта на легкі сплати.

K. KOSOWSKI,
121 East 8th St. New York City

близько Avenue A

ПО ПРИЧИНІ старости продається фарма 150 акрів, 100-рівної без каміння землі, ріка, сад з 800 дерев, 50 акрів грубого ліса, пів милі від великого міста, школа, церква, стації, два поїзди в 15 кімнат, 2 великі стодоли, сайло, кузня, гараджі, чотири курники, 14 дійних коров, прихід за молоко $300 в місяць, 3 коні, 1 бик, 300 курий, 8 безрог, гуси, качки, 60 тон сіна, богато жита, вівса, кукурузи, картофлі, капусти, чотовік, трок, два газолінові інджаї, вози, бричка, косарка, жнарка, рівиця машинерія. Ціна $6.700, готівкою $2.500, решта на легкі сплати. Голоситися до **WASYL SHOLGYN, Star Route, Jewett City, Conn. Tel. Jewett City 164 ring 5.** 178-81

НА ПРОДАЖ мала фарма 35 акрів, 10 акрів орної землі а 25 акрів ліса, саме грубе дерево, дім з 7 кімнат умебльований, і другі забудування, сад овочевий сад, корова, кінь, 50 курий, близько школи і церкви, недалеко до міста, фарма є в добрім порядку. Ціна $2.000. Хто би хотів купити цей маєток сейчас повинен звернутися до фармера: **NICH. TELESZCZUK, Box 32, Shutesbury, Mass.**, або до **A. Pelam, 418 E. 79th St., New York, N. Y.** (межи год. 2—4 попол.) 179-80

ВЕЛИКА НАГОДА!

Старий чоловік продає свою 90-акрову фарму, котрий стоїть 16 літ на сій фармі. Ціна фарма знаходиться в першій класі, ліса разом з пасовиском есть 30 акрів, будинки добрі, дім на 10 кімнат, вода, сад, 1 рівка, вода в стайні, 7 расових коров, 3 молоді коні, 3 безроги, до 200 курий, всіляка машинерія до фарми, автомобіль, машина до різання дерева, 5 акрів буйволи, 8 коров, 10 вівса, 2 огороду, 50 тонів сіна, $120 приходу з молока в місяць, все за $5.700, віддати $2.500. Голоситись тілько по 6. годині вечером до: 179-84

P. KUTYNSKY,
263 Ave. B., bet. 15 & 16 St., 3 floor, New York, N. Y.

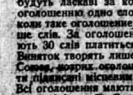

МАЛА ФАРМА
16.500 квадр. стіп
Близько Нью Йорку.

$450. — $50 заплату а $8 місячно. 5 минут ходу до великого міста, один блок від школи, електрика. Близько 50 фабрик, склепи і церков. Висока, суха і рівна земля. **OWNER HAMILTON, 1 Hamilton Ave., Park Row, New York City.** Сідати тілько від 10 до 12 перед полуднем.

ПОЗІР! ПОЗІР!

Сповіщаємо ласкавих наших всіх читачів, читанок, що приєднавши до попереднім рівні оголошення до часопису „Свобода", чрез рівночасно вряд з оголошенням признання і належних грошей за них. Щоби читачі могли орієнтуватися яка належність має бути прислана вряд з даним оголошенням, будуть ласкаві за кожде написане в оголошенню одно слово числити 2 центи, коли таке оголошення має 30 або більше слів. За оголошення котрі не мають 30 слів платиться 50 цент. за раз. Виняток творить лишень відділ У. Т. Спомоги, котрого оголошення мають бути приймані безплатно згідно з умовою, бути підписані місцевим урядом мавлиу. Всі оголошення мають бути присилані до адміністрації „Свободи" 5—6 днів перед днем оголошення. В противнім разі, так що колись замилка само потреба, був час порозумітися зі сторонами. Сторонні кождо ся хотять приспособитися і придержуватися поданих рівні правил, не будуть мати ніяких непорозумінь а оголошення ще оголошень.

Адм. „Свободи".

ДОПИСІ.

ГЕМТРЕМК, МИШ.

Тутешній комітет для допомоги українському народному домові в Залукві, одержав з рідного села слідуючий лист.

Дорогі та Любі Наші Браття!

Десять літ минає, від хвилі, коли цілий европейський підострів загорів воєнною пожежию. Наша земля стала як раз побоевищем тих мілионових армій. Зрито її стрілецькими окопами, перекопано артиміями стрільнами, та засіяно сутр могилами борців-героїв. — Оселі з цвитучими садами, зеленими гаями та чорними дібровами знищено і спалено, достаток зрабовано, а густочасто виганяли наших людий з рідної загороди як собак — в світ межи чужі люди. А найгірше стало, коли прогналість мо 1919 р. війну з Польщею. Не місце тут все Вам описати. Одно Вам скажемо: За ціль повзяли собі наші переможці знищити нас ві всіх ділянках суспільно-економічного життя.— світу; рідну землю зрошену потом і кровію наших братів, татів, а в давнині дідів та прадідів — видирають її нам та саджають Мазурів-кольонїстів. Аграрною лихою політикою та всякими державними данинами і дуже високими податками нас хліборобів так знищили і нищуть далі, що незадовго прийдеться голому, босому та без худобини на подвірю лишитися. — Словом — жорстока і немилосердна екстермінаційна політика. — Без меча, а ніби по закону кладуть нас в могилу. От серед такого лихолітя вже 10 літ минає. Сум та горе, яке навівае на нашу душу, та давить наше серце, під тепершому пору розвіяли та зняли з нас Ваші милі листи, Дорогі Браття, а властиво розпочата Вами велична праця, діло великої ваги, справа будови Українського Народнього Дому у Вашім і нашім рідним та славнім селі Залукві.

Любі Браття! Вчинок Ваш не є буденної ваги... Ваші цінні слова нам переслані — будуть золотими буквами записані в історії повоенного культурно-освітного відродження нашої громади. Листи Ваші відчитані сегодня 22. червня с. р. зібраним нам громадянам у читальні „Просвіти", які переповнені є щирим патріотизмом, та безприміром жертвенністю, зворушили нас до глубини душі. Серця дрожали, а слези радости потиснулися до віч. Бо і чомуж не радуватись?! Невеличкий гурток односільчан, яких довоенні злидні вигнали в світ заочи, ген далеко за море, за океан, щоб в тяжкому потї чола запрацювати який такий гріш на забезпеку своїх старих літ, та дати свої родині можність жити, цей гурток людей, не забуває про свій рідний край, про свое рідне село, про своїх односільчан-братів, які під сю пору стогнуть у польському ярмі, лозбавлені усяких прав нації. І сі наші сплавні емігранти уміють так здалека відчути похоронний марш, який нам ворог ладить. — Не адсте пропасти — пищете. — Поручаєте нам будувати твердиню, в якій би ми і наші близші і дальші, нащадки, набирали гарту духа, сталали снергію, волю і національну честь. Поручаєте будувати на мсвятинно науки, в якій би при помочи виставі, викладів, книжок та преси чурпати знання, скарби людської культури, — а коли наша праця зазнаменуєся, тоді тоді, ми хліборобсько-український народ став могучим фактором до участи в роботі цівілізаційній всего світа, збільшаючи своєю культурою скарбницю вселюдської культури.

Наші Найдорощі Браття Заморці! Честь Вам і слава! Ми громадяни Залукви збравшися сегодня, щоби висловати Вам щирі щиниї листів, пересилаємо Вам щиру та сердечну подяку. — Приймить від нас щирий, сердечний та грімкий привіт! Ми гордимося Вами, що маєтесь ще в силах Сильних наших братів Залукяп патріотів. Своїм чином оживилисьте нас, та збудили зі сну знеміг у власні сили. — Додалисьте нам охоти та відваги станути на сторожі наших національних інтересів.

Ми радуємось вже на саму згадку, коли то посеред села пишатись-ме Народний Дім, даровний нам нашими братами Заморцями. — Ми Вам зі своєї сторони прирікаємо, що кождий Вами пересланий цент старатись мемо зужитковати на найхосенніше. В тій ціли вибралисьмо комітет, гідний повного довіря. Дальше, ми прирікли комітетови свою всспівпрацю ві всьому. — Вашими щедрими жертвами бажалибисьмо заплатити тільки найконечнійші будівельні матеріяли і головних майстрів. За те всі труди, всі роботи киньми і ручні доложимо свої, всі гуртом, без ріжниці віку і пола. Старатись мимо і часть готівки межи собою зібрати, наколи би до осени господарські відносини поліпшились. — Тому приступаємо до діла з вірою, що намічену ціль осягнемо в повні, а праця і зусилля Ваші і наші увінчаються гарними успіхами.

Склад комітету на нинішнім збранню членів читальні „Просвіти" та торговельної кооперативи „Власна поміч" вибрали-сьмо слідуючий: Іван Квасній, ком. громади, як предсідатель; Михайло Гальовський, заст. предс.; Никола Квасній, Гриця, заст. предс.; Петро Чабак Івана, касієр; Василь Петраш Івана, секр. комітету; Андрій Терпиляк і Петро Мацькевич Василя, контрольори; Никола Скрентович, Василь Дирда Івана, Федь Глушко Якима, Антін Гусак Андрія, Петро Квасній Івана, Гринь Бучко Гриня, і Гнат Петро Гр. Гробиска, члени комітету.

Комітет сей уповажняємо до переговорів з Вашим комітетом в справі будови Народнього Дому, як також до принимання грошевих жертв від Вашого комітету на сю ціль, накладання і збирання грошевих в натурі і в роботі жертв межи громадянами в Залукві, вести точні рахунки будови, здавати звіт перед Вами і нами зі своєї діяльности, як також по викінченню будови переслати Вам удостовірені відписи рахункових замкнень до затвердження. — Ще раз пересилаючи Вам щиру подяку — приймить наш сердечний привіт та братське поздоровлення.

Залуква, дня 22. червня, 1924.

ЗА ПРЕЗІДІЮ ЗБОРІВ:

Петро Чабак, предс.; **Петро Мацькевич,** секр.; **Іван Квасній, Михайло Гальовський.**

Хто інтересується справою народнього дому в Залукві, хай пише по інформації на адресу: **JACOB BOYKO, 2240 Grayling Ave., Detroit, Mich.**

ВУНСАКЕТ, Р. АЙ.

Як розкрите лукавство Польщі.

Ціла історія Польщі це неозривний ланцух лукавства і брехні. Оттак, між иншим, вони представляють себе, буцім то вони були тою запорою, яка спинила азійські орди від нападів на Европу. Наділі-ж вони сиділи собі беспечне поза плечима українських удальців, які цілими віками сповняли не-

НОВА РАХУНКОВА КНИЖОЧКА

ВИЙШЛА В ДРУКУ ДАВНО ОЧІКУВАНА

З ІНФОРМАЦІЯМИ В УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ З ДОДАТКОМ ДРУГИХ ЦІКАВИХ ВІДОМОСТЕЙ.

ЦІНА 50 ЦЕНТІВ

Замовлення разом з грішми посилати на адресу: „SVOBODA", 83 Grand St., Jersey City, N. J.

вдячну службу сторожів европейських народів.

Поляки були тими злими сусідами, котрі використали ослабленне України через безупинні бої з Азіятами. Це грабіжне плем я ілцло на нас мечем і огнем тоді, як ми керва-вилися від ран, завданих нам в обороні християнської цивілізації білої раси. Вони не тільки старалися підбити нас в неволю, але заразом вкрали нам нашу героїчну бувальщину, якою позолотили свою історію брудного егоїзму й анархії. Ця нація шляхоцьких невжитків користувалась занепадом українського письменства і браком звосин України із западним світом на те, щоби коштом України прославити себе як оборонців свободи й культури.

В відношенню до України Ляхи були і є все вироломними й криворисяжними. Нема ві-одного прикладу в історії, щоб Ляхи додержали нам своїх обітниць та умов. Навіть приходячи собі Українців вони ошукували а й мордували, як ось гетьмана Виговського, коли це було потрібне для їх лукавої політики.

Сучасне ляцьке покоління не відродилося від своїх дідів та прадідів лукавих. Тільки це лукавство поглибилося; воно дійшло до всіх кругів польського суспільства.

І про це не треба забути нам, Українцям, що нашим національним ворогом не є тільки польська шляхта, але увесь польський нарід, усі суспільні верстви й усі польські партії. Дитинячі промови большевиків, які повторюють стару казку, що тільки польська шляхта і богачі є нам противні, — це або несвідома глупота або свідома лож, бо ми бачимо, що в наступі проти Українців ідуть одною лавою усі партії, зачавши від клерикалів аж до соціялістів.

Між собою вони ведуть запзяту борбу за владу, але українську землю й її народ вони вважають як свою законну добичу, над котрою Польща мусить сберігати раз на все „стан посядання".

В рідних часах рідні провідники нашого народу минили цю помилку, що схилялися до думки, або шукати у Польщі помочі проти Московщини. Але в заслугу нашим селянам треба зазначити, що ця орієнтація на Польщу ніколи не мала підтримки у наших селянських верствах. Український „хлоп" своїм „хлопським розумом" розібрав, що не може бути ніякої спілки між Ляхами а нами. Ні Виговський, ні Тетеря, ні Петлюра не зуміли потягти за тою орієнтацією наших сільських мас. Вони давно а й тепер мають цюсаму думку супроти Ляхів, а саме, що коли можна, то де видиш, Поляка бий!

Селяни розуміли ліпше, ніж інтелігенти, ляцьку наїзбність та вівілізність. Із роду в рід вони бачили, як втискаються Ляхи на українську землю, як забирають український хліб, відбираючи його від усе спокойного населенню.

Селянин не забув й не забуде, що половина його землі була в руках польських дідичів та що тепер на ту заграблену землю кружками здігають ляцькі колоністи. І хочаб уся українська інтелігенція схрунила і подалася на мировку, українські селяни тої згоди н еподпишуть. Від того здержать їх: голод на землю і та тревала память про ляцькі безправства, насилу, гнут, яку ховає український „хлоп" у своїм серці аж до „слушного часу".

Завдячно нашої еміграції повинно бути, щоби помогти, як мога найскорше, тому „слушному часови" надійти. На те створилось „Обєднанне", щоб воно що рапункову акцію вело. Ця робота полягає не тільки на збиранню жертв на народні ціли, але також у тім, щоби информувати Американців про усі зловинки Ляхів. „Обєднанне" повинно розсилати раз-раз бюлетин до всіх впливових американських чинників, про всі ворожі затії і насильства, яких допускаються Ляхи.

Колиб Американці дізнавсія тільки про відбиранне наших православних церков, то вже цей факт здескредитував би Ляхів цілком в опінії Американців. Переслідування української школи — це другий удар, коли розкриємо його як слід. Крім того аж кишить від вістий про ляцькі безправства над рідними українськими інституціями й особами. Сотки й тисячі фактів ляцької насили бурять нашу кров — у нашім здеревінію. Але належньої акції нема! Наші віча, наші часописи, наші поодинокі протести — без хісна.

Нам потребна пляновий акції, а саме безвпинного виказування усього лукавства Польщі перед Американцями. Цю роботу може зробити тільки „Обєднанне". І коли воно надіе спосіб до тревалої інформації американської опінії, то воно виконане найважніше завдання для порятунку старого краю. Коли Американці дізнаються, як поводиться Польща на окупованих землях, коли довідаються про насилу над вірою, про нагінку на наші культурні інституції, про тортури і знущання у двайцятім віку, про забирання землі голодним на землю українським хліборобам, про усі царсько-пруські способи, щоби знищити автохтонне населення — тоді узнаємо для нашого народу не тільки симпатію але й дійсну поміч від американського народу.

Еще раз повторюю, що такі інформації мусять бути безвпинні. Нам потреба не брошури або й книжки, щоб виказати ляцькі злодійства; нам потрібно, щоб і тиждень не минув щоб Американці не довідалось за якісь нові „подвиги" Ляшні. Крім того нам уряд в Вашингтоні мусить одержувати усі факти безправств з цілковитою хронольогічною і фактичною точністю.

„Обєднанне" може вимовлятися, що не має фондів. На це відповім, що на відповідну акцію фонди найдуться. Емігранція дасть гроші, коли буде бачити очевидну користь для свого народу.

Коли Айриші не могли добути місця для своїх справ у американській пресі, тоді вони закупали цілі сторони для своєї пропаганди як „адвертайзмент". Ми можемо вжити того-самого способу, закупуючи чималий куток в часописах на інформацію американської публіки. А на це, щоби переложити на англійське ярмі факти ляцьких злочинів супроти нашого народу, не треба перекладчи найдуться.

Нам не треба довгезних статей, а тільки короткої хроніки чорних вчинків Ляшні. Ці періодичні, сталі новинки, у впливових американських часописах, запізнають з часом американську публіку із правдивим характером теперішної а й давньої Польщі.

Розбудження американської опінії в нашу користь, це місія нашої еміграції. До цього не ба сорочки не дасть", але що-потрібно цінних дипльоматичних заходів, а тільки безвпинного помішування голих, як кожда правда, фактів.

Д. Р.

ШАМОКІН, ПА.

Вже довгий час не було ніякої згадки в часописах про громаду Шамокін і дехто думав би, що ся громада спить „сном блаженних", але воно так не є, бо і в згаданій громаді йде життє повним руслом.

Слідно велике зацікавленне подіями як в старім краю, так і тутешнім і на кождий заклик до помочі матеріяльної, як старому краєви, так і тутешнім всякого рода збіркам, завдяки знатнійшим одиницям не лишається і шамокінська громада поза іншими, а все сповняє свій обовязок чесно й совісно, помимо цего, що і ся громада (як і кожда інша) має свої обовязки й видатки, а особливо тепер, де незадовго має приступити до будови бідної школи.

І коли з нагоди забави в Українськім Клюбі, на зазив значного громадського діяча, п. ОлексиШаршоня і на щире та точне пояснение справи о. М. Олексівом — „що пора це великая есть" та що належиться і нам помочи старому краєви, тоді члени згаданого товариства сейчас зложили 40 дол. Підчас панахиди за бл. п. Ольгу Бесараб зібрано 37.33 дол., а відтак д. О. Шаршонь і А. Дроздяк не жалували труду і часу та зібрали поміж громадянами 96.55 дол., разом 163.88 дол., які вислано до „Обєднання" і розділено як слідує: **На делегацию до Женеви 25.00 дол.**, на Рідну Школу 69.44 дол., на укр. інвалідів 34.72 дол.; і на укр. бурсу в Новім Санчи 34.72 доляри.

Не слід нам забувати і за нашу Лемківщину, котра, як пишуть деякі часописи (хоть дуже рідко), „темна і Богом і людьми забута країна", але всетаки — нігде правди діти — звідтам прийшов елемент, котрий був почином майже всіх теперішних поважнійших організацій, а за це майже не дістає ніякої помочі ні моральної, ні матеріяльної, помимо цего, що ця країна наражена на найбільший гнет та винародовленне. Тому пожаданим є щоби браття Лемки і всі, кому добро нашого народа лежить на серці, більше звернули уваги на Лемківщину, бо до цего часу дуже мало зроблено для цеї забутої країни.

Шамокінська громада від самого заложення мала і має доктрі старалися і стараються піднести громаду як матеріяльно так і морально, не ділились на партії і громади, бо зрозуміли, що в **єдности сила** і помимо цего, що в згаданій громаді є поважне число братів Угорщан, усі спільно і в згоді працюють, а наслідки цеї праці видко на кождім кроці. Мають все, що повинно бути в кождій свідомій та добре зорганізованій громаді, як пр. **банк**, який дуже гарно розвивається, бо в протягу несповна двох літ обертає близько **півтора мілионами дол.** Членами й урядниками цего банку є майже самі українські громадяни та є виглади, що цей банк незадовго перевисшить своїх сусідів. Мають свій Горожанський Клюб, дві великі кооперативи, **40 власних всілякого рода торговель**, дальше прекрасно вишколену банду і оркестру, котра є гордістю не тільки своїх, але і чужих, що що-треті неділю мають концерти в парку, де й чужинці не можуть налюбувати мельодіями; є два хори, які що неділі гарно співають в церкві. Бракує ще своєї рідної школи, але й ця незадовго буде істнувати, бо працю в тім напрямі почато.

Написав я тих кілька слів не длятого, щоб когось за щось хвалити, бо як кажуть: „хвалить кождий, хто хоче, а ганить хто може", але щоби ягаданих громадян заохотити до дальшої ревної та щирої праці і приміром, коли побудується школу, яка буде осередком виховуваня молодіжи на свідомих горожан, а рівнож навчить як любити та шанувати своє. А тоді зовсім поміч буде успішна та видатнійша.

Лемко.

ЧИТАЙТЕ ОФІЦІЯЛЬНО У.Н.СОЮЗА

ЧИКАГО, ІЛЛ. Бр. св. Димитрия, віх. 301, повідомляє всіх своїх членів, що місячний мітинг відбувається дня 7. серпня 9124, в церковній гали при Роберт і Ашланд. Повинности кождого члена явитися на мітингу, а рівнож члени мусять конечно свої залеглости вирівнати, коли не хотять бути суспендовані. — Н. Славинський, секр. фін.

ЧИ ЧУЄШ, БРАТЕ,

як стогне, як плаче, як страждає Народ Твій у Рідному Краю?

ЧИ ЗНАЄШ ТИ,

що вороги хочуть стерти нас з землі, вбити нашу мову, наше ім'я, нашу культуру?

„НАШ СВІТ"

є одинокий ілюстрований, літературний і популярно-науковий тижневик, який має своїм завданнем знайомити українську культуру, служити їй і боронити її.

В **„Нашому Світі"** беруть участь кращі літератури, наукові й мистецькі сили, поєти, сенатори, дячі.

Але народ наш зубожів. Інтелігенція без праці. Настає загальне безгрошів'я. „Нашому Світові" загрожує небезпека! 80.2.5.7

Ти Українцю, й Ти Українко Америки можеш допомогти культурному огнищу твого Рідного Краю. Швидше передплатись „Наш Світ". Приєднай нових передплатників. Збирай пожертви на пресовий фонд. І негайно висилай гроші. Рідна Земля не забуде Тебе.

Передплата: на міс. 1 дол.; на 3 місяці 2 дол.; на 6 місяців 3.50 дол.

Хто прислав 5 передплатників, одержить „Наш Світ" цілком безплатно.

Адреса: **Warszawa, Długa 50 m. 47, „Nasz Świt"**

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

НА ПРОДАЖ бучерня і гросерня, варта $3.000, продам за $1.800. нема жадних книжок, продаж тільки до готівку. Шторе отвирано о 8.30 рано а замикано о 6. вечер. Причина продажи отримана буде в однім з одиотлісів. **JOHN LOBODAK, Long Ave. corner Pennsylvania Ave., Hillside, N. J.** 179-80

ДОБРА НАГОДА ЛИШЕ ДЛЯ УКРАЇНЦІВ!

Українська спілка пошукує молодих людий до праці у складі, де торгують по тутошніх цінах. Також пошукується людий на менаджерів або управителів. Першенствово мають лише ті, котрі говорять по англійськи і по українськи; також ті, котрі можуть вступити на фабрику. Практика не конечна, ми учимо за дармо. Платня добра; управителям або менаджерам платимо від 25 до 40 тижнево і бонус і часть зі заробку при кінци року. Також треба нам агентів по всіх стейтах на фармах, де би скуповували фармерські продукта і розсилали до наших філій до цілої Америки. — Лише ті най зголошуються, котрі хочуть вступити до спілки і ті, котрі говорять по англійськи як рівнож ті, котрі стараються заробляти більше від звичайного робітника і бути незалежними від других. — Голосіться на адресу: **P. O. BOX 1142, WILMINGTON, DEL.** 179-85

ЄСЛИ ВИ що потребуєте купити або продати, зайдіть або пишіть до нас. Ми продаємо доми, лоти, фарми, бучерні, гросерні, жендаркери, ресторанти, барбершї і все зроче. Наш офіс є: **F. RUSH & CO., 207 Market Street, Room 3805, або JOHN HOLAK, 317 W. Kinsey St., Newark, N. J.** 180-81

ВЗОРИ канва, нитки до вишивання D. M. C. і стемпованої річи. Пишіть до каталог до:

UKRAINIAN BAZAAR,
168 E. 4th St., New York, N. Y.

ДР. АНДРЕЙ БОРАК
ХІРОПРАКТОР
210 EAST 17th St., NEW YORK, N. Y.
Понеділок, середа, пятниця від 10 рано до 8. вечером.
Вівторок, четвер, субота від 2. до 8.
Неділя від 10. до 1.
Пишіть до оказове число „Хіропрактика".

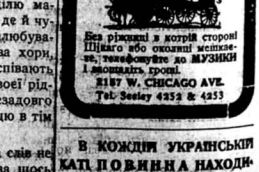

ВАСИЛЬ І МАРІЯ МУЗИКА
Українські Погребники

Без ріжниці в котрій горожині Цінкого або окопної мейнкасе, тепер поховуйте до МУЗИКИ і зекономлять гроші.

5187 W. CHICAGO AVE.
Tel. Seeley 4322 & 4253

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ КАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА"